

”I’m the god of the new world”:
Kristillinen symboliikka Takeshi Obatan
Death Note -kuvituksissa

Helmi Niemi-Kaija
Kandidaatintutkielma
Taidehistoria
Musiikin, taiteen ja
kulttuurin tutkimuksen laitos
Jyväskylän yliopisto
Kevät 2021

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Tiedekunta Humanistis-yhteiskuntatieteellinen	Laitos Musiikin, taiteen ja kulttuurin tutkimuksen laitos
Tekijä Helmi Niemi-Kaija	
Työn nimi "I'm the god of the new world": Kristillinen symboliikka Takeshi Obatan <i>Death Note</i> -kuvituksissa	
Oppiaine Taidehistoria	Työn laji Kandidaatintutkielma
Aika Kevät 2021	Sivumäärä 34
Tiivistelmä <p>Tutkielmassa käsitellään japanilaisen <i>Death Note</i> -mangan kuvittajan Takeshi Obatan töissä ilmenevää kristillistä symboliikkaa visuaalisen ja narratiivisen analyysin kautta. Tarkastelukohteena toimii erityisesti tarinan päähenkilön Light Yagamin kuvaamistapa sekä häneen liitetty kristillinen ikonografia sarjan kuvituksissa. Tutkielmassa tarkastellaan Lightin lisäksi pienemmässä roolissa tarinan antagonistin L Lawlietin kuvausta – kyseisten hahmojen vertailun kautta pyritään ymmärtämään paremmin erityisesti Lightiin liitettyä symboliikkaa. Tutkimuksen tarkoituksena on tuoda esille, miten länsimaisen kristinuskon visuaalista symboliikkaa ja tekstejä voidaan käsitellä modernissa japanilaisessa kontekstissa.</p> <p>Analyysin pohjalta käy ilmi, että Light Yagamiin liitetään Obatan kuvituksissa erityisesti Jeesukseen ja kristinuskon Jumalaan liittyvää symboliikkaa korostamaan hahmon vahvaa jumaluuskompleksia. Tämän kuvauksen ohella hahmoon liitetään paljon yleistä synnin teemaa. L Lawlietiin sen sijaan yhdistetään usein marttyyri- ja pyhimysikonografiaa sekä Lightin tavoin Jeesuksen ja Jumalan kuvaustapoja ja vertauskuvia, jotka korostavat hänen tietynlaista pelastajan asemaansa sarjassa Lightin tavoin. Analyysi osoittaa lisäksi, että Lightin kuvauksessa hyödynnetään joko tarkoituksellisesti tai ihan sattumalta hyvin kaksitulkintaisia ikonografisia elementtejä, jotka kuvastavat hyvin hahmon moraalisuuden näkökulman joustavuutta sekä tarinalle ominaista vastakohtaisuuksien teemaa.</p>	
Asiasanat: ikonografia, kristinusko, manga, symboliikka, synkretismi, visuaalinen analyysi, narratiivinen analyysi	
Säilytyspaikka: Jyväskylän yliopisto	

SISÄLLYSLUETTELO

1. JOHDANTO	4
2. DEATH NOTE TARINANA	7
2.1 Juoni	7
2.2 Teemat	8
3. KUVAMATERIAALIN ANALYYSI.....	10
3.1 Omenien kristillinen symboliikka	11
3.2 Light Yagamin jumaluuskompleksin kristillinen symboliikka	14
3.2.1 Ristiinnaulitseminen	14
3.2.2 Valon teema	18
3.3 L Lawlietin kuvauksen kristillinen symboliikka	23
3.3.1 Marttyyrius ja Neitsyt Maria	23
3.3.2 Pyhä Kolminaisuus	27
4. PÄÄTÄNTÖ	30
TUTKIMUSMATERIAALI	33
LÄHTEET.....	33

1. JOHDANTO

Tulen perehtymään kandidaatintutkielmassani japanilaisen *Death Note* -mangan kuvittajan Takeshi Obatan kuvitustöihin ja niissä ilmenevään kristilliseen symboliikkaan. Hyödynnän analyysini kuvamateriaaliina pääasiassa *Blanc Et Noir: Takeshi Obata Illustrations* -kirjasta löytyviä kuvituksia sekä muun muassa mangan ja sen oheistuotteiden kansikuvina käytettyjä töitä.

Death Note on japanilaisten Tsugumi Ohban käsikirjoittama ja Takeshi Obatan piirtämä mangasarja, joka ilmestyi alun perin kotimaassaan suositussa *Weekly Shōnen Jump* -lehdessä vuosina 2003–2006¹. Mangan päätyttyä tarina koottiin lopulta myös 12 manga-albumiin. *Death Noteen* pohjautuva samanniminen 37 -jaksoinen animesarja ilmestyi samana vuonna mangan loppumisen myötä. Kyseinen anime kesti vuodesta 2006 vuoteen 2007 saavuttaen erityisen suuren suosion mangan tavoin. Vaikka mangasarja on alun perin japanilainen, se on saavuttanut vuosien saatossa merkittävän kulttuurillisen aseman myös Japanin ulkopuolella. *Death Noten* tarinalliset teemat keskittyvät vahvasti sarjan päähenkilön Light Yagamin syvän jumaluuskompleksin kuvaukseen sekä hänen moraaliin valintoihinsa tarinan aikana. Tarinassa käsitellään lisäksi jumaluuden käsitettä tuomalla esille monia uskonnollisia teemoja kerronnallisesti sekä visuaalisesti. Näihin piirteisiin on otettu vaikutteita muun muassa länsimaisesta kristinuskosta – erityisesti sarjan anime-adaptaatioissa esiintyy useita viittauksia kristillisiin teemoihin, muun muassa Jeesuksen kavalluksen symboliikasta renessanssi- ja barokkiajan veisto- ja kuvataiteeseen.

Tulen käsittelemään tutkielmassani kristillisen taiteen ja Takeshi Obatan *Death Note* -kuvitusten välistä intervisuaalista suhdetta. Pyrin tarkastelemaan tutkielmassani erityisesti valitsemieni Obatan töiden visuaalisia sekä tarinallisia kristillisenä tulkittavia elementtejä visuaalisen ja narratiivisen tutkimuksen pohjalta. Koska aiheeni pohjautuu uskonnollisten teemojen tulkintaan, keskityn visuaalisen analyysin suhteen tarkemmin ikonografisiin analyysimenetelmiin. Olen rajannut analyysini keskittymään pääasiassa tarinan päähenkilöön Light Yagamiin liitetyn kristillisen symboliikan tutkimiseen. Lisäksi olen ottanut pienemmän rooliin Lightin analysoinnin rinnalle toisen tarinan hahmon, eli antagonistin L Lawlietin,

¹ Frohlich 2012

tutkimisen, koska koen kyseisten hahmojen kuvauksien olevan vahvasti yhteydessä toisiinsa ja täydentäen tätä kautta toistensa symboliikan merkitystä sekä yleistä kerrontatapaa. Kyseiset hahmot kuvataan nimittäin tarinassa hyvin samanlaisina ja heidän toimintaansa motivoivat samat lähtökohdat, minkä vuoksi uskon, että L:n huomioiminen osana analyysia mahdollistaa tarpeeksi tarkan tutkintakehyksen Light Yagamin symboliikan tulkitsemiseen.

Ikonografiselle tutkimukselle ominaisesti keskityn käsittelykappaleessa valitsemani kuvamateriaalin kuvailuun, luokitteluun sekä siinä esille tulleiden teemojen tulkintaan. Pyrin tämän ohella ikonografisen tutkimuksen mukaisesti tutkimaan Obatan alkuperäisiä intentioita kuvissa esitettyjen teemojen valintaan. Kuva-analyysin tulkitsemiseksi hyödynnän erityisesti teologi Richard Harriesin näkökulmaa kristillisen taiteen ikonografian tutkimisesta. Koska kuvat pohjautuvat tarinaan, olen ottanut ikonografisen analyysin rinnalle narratiivisen analyysin tukemaan visuaalisten elementtien tulkintaa. Narratiivisen analyysini pohjaan alkuperäisissä lähdemateriaaleissa, eli mangassa ja animessa, esille tuleviin tarinallisiin teemoihin. Tutkimuskysymyksinäni tulen tutkimaan, mitä kristillistä symboliikkaa Takeshi Obatan *Death Note* -taiteessa ilmenee sekä miten tämä symboliikka on yhteydessä sarjan olennaisimpiin tarinallisiin teemoihin.

Päädyin valitsemaani aiheeseen sen jälkeen, kun huomasin, että *Death Notessa* ilmenevästä uskonnollisista aiheista ei löytynyt paljon aikaisempaa tieteellistä tutkimusta sarjan suuresta kulttuurillisesta asemasta huolimatta. Harvat aiheeseen liittyvät tieteelliset artikkelit keskittyvät pääosin tarinan moraalisten teemojen tutkimiseen sekä sarjan yleiseen kulttuurilliseen vaikutukseen. Sarjaan liittyvästä aikaisemmasta tutkimuksesta voin esittää esimerkkinä muun muassa Dennis Owen Frohlichin artikkelin *Evil must be punished: Apocalyptic religion in the television series Death Note*².

Tutkimukseni tarkoituksena on tuoda esille, miten kristinuskon teemoja voidaan mahdollisesti hyödyntää osana modernia populaarikulttuuria ja miten samankaltaisia nämä esitetyt teemat voivat olla keskenään ajasta tai kontekstista riippumatta. Motiivini toimii taas halu käsitellä kristillistä symboliikkaa uudenlaisen tutkimusaineiston pohjalta, tavanomaisen kristillisen maalaustaiteen sijasta. Näiden asioiden lisäksi haluan jollain tasolla tuoda esille tutkielmani kautta *Death Noten* taiteellista ja yhteiskunnallista arvoa ja merkitystä. Koen myös

² Frohlich 2012

mielenkiintoisena tutkia sitä, miten länsimaisen uskonnon teemoja voidaan tuoda esille japanilaisessa synkretistisessä kontekstissa, kun otetaan huomioon kristinuskon historia Japanissa. Japanilaiset ovat nimittäin aikoinaan suhtautuneet erittäin epäileväisesti kristinuskon oppeihin, sillä sen oppien katsottiin olevan ristiriidassa maan yleisen kulttuurin ja uskonnollisten riittien kanssa.³ Asenteet kristinuskoa kohtaan ovat kuitenkin muuttuneet suvaitsevammaksi ajan myötä, mikä näkyy nykyään läntisestä kristikunnasta peräisin olevien kirkollisten juhlien omaksumisena tapaperinteeseen sekä alkuperältään kristillisten ainesten sulautumisena japanilaiseen populaarikulttuuriin.

Tutkielmani rakenne jäsentyy valittujen kuva-aiheiden mukaisesti tarinallisen taustamateriaalin kuvaukseen keskittyvää kappaletta lukuun ottamatta. Olen pyrkinyt valitsemaan käsittelyyn tunnetuimpia kristillisen taiteen teemoja. Kuvamateriaalin olen taas ryhmitellyt kokonaisuuksiksi niiden ikonografian perusteella. Kyseiset luvut muodostavat yhdessä yhtenäisen analyysikokonaisuuden, jonka tuloksia syvennän kontekstoinnilla tutkielmani lopussa.

³ Vesterinen 2012

2. DEATH NOTE TARINANA

2.1 Juoni

Death Noten päähenkilönä toimii 17-vuotias Light Yagami, joka on lähes kaikessa mielessä etuoikeutetussa asemassa elämässään – hän on suosittu, koulunsa opiskelijoiden parhaimmistoa ja kunnioitetun poliisipäällikön poika. Tästä huolimatta hän kokee maailman synkkänä paikkana ilman todellista oikeudenmukaisuutta. Light saa eräänä koulupäivänä käsiinsä tylsistyneen Ryuk-nimisen shinigamin, eli kuoleman jumalan, ihmisten maailmaan tahallaan pudottaman mustan muistikirjan, Death Noten, johon kirjoittamalla sen omistaja voi tappa kenet tahansa, kunhan kirjoittaja tietää entuudestaan uhrin koko nimen ja tämän kasvot. Ymmärrettyään muistikirjan mahdollisuudet Light päättää ottaa sen avukseen luodakseen uuden maanpäällisen utopian vailla pahuutta ja rikollisuutta, jonka tuomitsevana jumalana hän tulee itse toimimaan. Ryuk jää seuraamaan tapahtumia Lightin rinnalle, painottaen kuitenkin puolueettomuuttaan hänen tuleviin valintoihinsa.

Anonyymisti rikollisia surmaava Light saa lopulta ihmisiltä lempinimen "Kira" eli killer, tappaja. Ihmiset jakaantuvat mielipiteissään kahtia, osa nähden Kiran jumalallisena pelastajana, loput taas terroristina tai jopa pahuuden ruumiillistumana. Lopulta myös Japanin poliisivoimat alkavat tutkia Kiran tapausta, mukaan lukien Lightin isä Soichiro Yagami. Pian tutkimukseen liittyy osaksi omalaatuinen ja salaperäinen mestarietsivä L Lawliet, joka Kiran tapaan toimii täysin anonyymisti ja kutsuu itseään vain nimellä L. L alkaa heti tutkimuksen alussa epäillä Lightia, tuomiten tämän toimet, mutta samaistuen samalla tämän poikkeukselliseen älykkyyteen ja analysointitapaan. Lightin ymmärtäessä kuinka suuri uhka L on hänen identiteettinsä paljastumiselle hän päättää sijoittaa itseänsä osaksi isänsä johtamaa Kiran tutkintayksikköä alibin luomiseksi, mikä johtaa samalla hänen työskentelyyn rinnakkain L:n kanssa. Tämän myötä tarina alkaa kietoutua vahvemmin Lightin ja L:n väliseen älylliseen kamppailuun, jossa molemmat osapuolet yrittävät manipuloida toisiaan ja toteuttaa omaa käsitystään todellisesta oikeudenmukaisuudesta, mutta tuntien samalla eräänlaista kunnioitusta toisiaan kohtaan vihollisuhteestaan huolimatta. Tarinan edetessä juoneen liittyy myös muita tarinallisesti merkittäviä hahmoja, muun muassa L Lawlietin nuoret seuraajat Nate River (Near) ja Mihael Keehl (Mello), jotka kietoutuvat lopulta L:n tavoin mukaan Kiran tutkintaan.

2.2 Teemat

Death Noten tärkeimpinä pääteemoina voidaan pitää moraalisuuden ja oikeudenmukaisuuden käsitteitä, joilla leikitellään koko tarinan ajan. Tämä tulee esille erityisesti tarinan päähenkilön Light Yagamin kautta, koska sarjan juoni kulkee pääosin hänen ajatuksiensa ja kokemuksiensa kautta. Tarina ei myöskään missään vaiheessa ota suoraa kantaa siihen, ovatko hahmon teot täysin moraalittomia vai jollain tasolla jopa oikeutettuja, vaan tämä jätetään pääasiassa ihmisten henkilökohtaisen tulkinnan varaan. *Death Note* tuo tätä kautta esille, kuinka ihmisten moraaliset valinnat voivat olla hyvin subjektiivisia sekä tilannekohtaisesta kontekstista ja tarkoituksesta riippuvia. Toisena tarinallisesti merkittävänä teemana voidaan pitää oman tarkastelukulmani kannalta tärkeää teemaa eli uskonnon ja jumaluuden käsitettä. Lightin näkemys itsestään jumalallisena pelastajana kuljettaa juonta eteenpäin alusta alkaen tuoden samalla esille uskonnon ja jumalhahmojen asemaa yhteiskunnassa. Tämä teema näkyy esimerkiksi Kiran uskonnollisen seuraajakunnan kuvauksessa, joka kuvastaa samalla koko tarinan ajan hänen kasvavaa valta-asemaansa yhteiskunnassa. Moraalisten ja uskonnollisten teemojen lisäksi Obata on itse kuvannut, kuinka yksi sarjan pääteemoista on vastakohtaisuuksien esittäminen⁴. Tämä teema tulee selvimmin esille muun muassa Lightin ja L:n välisessä suhteessa; kyseiset hahmot nimittäin edustavat, samankaltaisista persoonallisuuden piirteistään huolimatta, pukeutumistyylyltään, yleiseltä ulkonäöltään sekä moraalisilta näkökulmiltaan täysiä vastakohtia. Lightin akateeminen, sosiaalinen ja muodikas imago luo merkittävää kontrastia tarinallisesti ja visuaalisesti verrattuna L:n kaltaiseen huonoryhtiseen, sisäänpäin kääntyneeseen ja aina samoihin vaatteisiin pukeutuvaan mestarietsivään. Älyn ja nerouden teeman asema sarjassa on myös merkittävä, sillä tarinan juoni kietoutuu pitkälti Lightin ja L:n, eli kahden keskivertoa älykkäämmän ihmisen, väliseen älylliseen taisteluun. Tarinassa tuodaan lisäksi esille ihmismielen monimuotoisuutta psykologisesta näkökulmasta kuvaamalla Lightin syvenevän jumaluuskompleksin vaikutuksia hänen omaan identiteettiinsä sekä ihmissuhteisiinsa. Tämä tulee esiin muun muassa hänen mielenterveytensä ja ihmisyytensä hiipumisena tarinan aikana.

Yleisesti katsottuna voidaan siis sanoa, että *Death Noten* tarina pyrkii leikittelemään moraaliteemojen, ihmismielen sekä yhteiskunnallisten sääntöjen monimuotoisuudella. Tarinan

⁴ Obata 2016, 153

monisärmäiset henkilöahmot osoittavat samalla, etteivät nämä asiat aina ole täysin mustavalkoisia käsitteitä.

3. KUVAMATERIAALIN ANALYYSI

Tulen analysoimaan tulevissa kappaleissa *Death Notessa* ilmeneviä kristillisen symboliikan pääteemoja. Kuva-aiheiden yksityiskohtia ja kuvaperinteitä erittelevälle ikonografiselle tutkimukselle ominaisesti olen jäsentänyt käsittelyosani teemojen mukaisesti. Tarkoituksena on määritellä muun muassa kuvattujen hahmojen henkilöllisyyttä, heihin liittyvää tarinaa sekä taustalta löytyviä allegorisia ja symbolisia viittaussuhteita. Pyrin myös kontekstualisoimaan kuvia alkuperäiseen lähdemateriaaliin, eli itse sarjan tarinaan, narratiivisen analyysin kautta.

Manga-kuvittaja Takeshi Obatan synkretisesti rakennetut visualisoinnit tarjoavat monipuolisen analyysikohteen eri uskontoperinteistä peräisin olevien yksityiskohtien tarkastelulle. Modernia Kristus-kuvaa monikulttuuristuvassa yhteiskunnassa tutkinut teologi Richard Harries on pitänyt kuvatulkinna lähtökohtana sitä, että taideteos voidaan tulkita kristillisenä silloin, kun siinä ilmenee keskeisiä kristinuskoon liitettyjä piirteitä, kuten esimerkiksi vapahduksen tai anteeksiannon kuvausta, tai jos siinä esiintyy traditionaalista kristillistä ikonografiaa – huolimatta siitä, mitä uskontoa teoksen tekijä itse saattaa edustaa⁵. Harriesin näkökulma tarjoaa analyysilleni väljän tutkintakehyksen, johon japanilaisen Obatan *Death Note* manga-kuvitukset asettuvat luontevasti.

⁵ Harries 2013, 2

3.1 Omenien kristillinen symboliikka

Kuva 1: Takeshi Obata 2006. Death Note Tribute

Omenien kuvausta pidetään yhtenä *Death Noten* ikonisimmista visuaalisista teemoista, joten ei ole yllättävää, että kyseinen aihe toistuu useaan kertaan tärkeänä elementtinä Obatan kuvituksissa. Vaikka teema vaikuttaa olevan ensinäkemältä suora viittaus Raamatun tarinan Eedenin puutarhaan sekä ihmisen perisyntiin, tämä ei ollut ainakaan aluksi tarkoituksellista – sarjan kirjoittaja Tsugumi Ohba ei ollut nimittäin mangan kirjoittamisen alussa edes tietoinen omenien uskonnollisesta merkityksestä, ennen kuin Takeshi Obata lähestyi häntä aiheen pohjalta olettaen, että tämä oli ollut koko ajan hänen tarkoituksensa. Hän kertoi samalla Ohballe, että ihmiset tulisivat väistämättä näkemään omenissa uskonnollisia ja psykologisia merkityksiä.⁶ Vaikka on epäselvää, muuttiko Ohba jälkeenpäin näkökulmaansa omenista, on selvää, että Obata kuvasi töissään omenia muun muassa kristillisen symboliikan pohjalta, koska hän tiesi ihmisten tulkitsevan ne uskonnollisesta näkökulmasta. Yhtenä merkinä tästä on se, että hän sijoittaa kuvituksissaan omenoita erityisesti Light Yagamille, vaikka Ohba oli suunnitellut omenien käytön alun perin ainoastaan Ryukille esteettisistä syistä⁷. Omenien

⁶ Ohba 2008

⁷ Ohba 2008

kuvaus toistuu alkuperäisen mangan lisäksi sarjan lyhyessä jatko-osassa uuden päähenkilön Minoru Tanakan kuvauksessa, mikä tuo omalla tavallaan esille teeman pysyvyyttä tarinan päähenkilöihin liittyvissä kuvituksissa.

Ensimmäisessä käsittelemässäni työssä (Kuva 1) esiintyy *Death Noten* päähenkilö Light Yagami sekä shinigami Ryuk, jonka Death Noten hän saa tarinassa omistukseensa. Light kuvataan pitelemässä kahta asiaa – omena vasemmassa kädessään ja kultainen viikate oikeassa. Viikate liitetään symbolisesti useissa eri asianyhteyksissä kuoleman teemaan, joten ei ole yllättävää, että sen tulkitaan symbolisoivan klassisesti kristillisessä ikonografiassakin kuolemaa ja elämän langan katkaisua⁸. Tämän voidaan katsoa olevan erityisen suora viittaus Lightin rooliin Kirana sekä hänen Death Notella surmaamiin ihmisiin. Viikatteen voidaan tulkita siten olevan eräänlainen metaforinen statussymboli, jonka tarkoituksena on kuvastaa Kiran valta-asemaa ihmiskunnan syntien tuomitsijana. Viikatteen lisäksi kuvassa esiintyy kaksi muuta kuolemaan liitettyä elementtiä, eli pääkallo ja shinigami, jotka korostavat entisestään viikatteen symboliikkaa. Kuvan tärkeimpänä elementtinä toimii kuitenkin omena, jonka katsotaan viittaavan kristillisen ikonografisen opin mukaan, ihmisen perisyntien ohella, tietoon sekä ihmisen häätöön Eedenin puutarhasta, jota kuvataan Raamatun 1. Mooseksen kirjassa. Latinan kielen sana omenalle, *malum*, on identtinen sanalle pahuus – tämän katsotaan olevan myös syy siihen, miksi Eedenin puutarhan hedelmän uskotaan olleen kertomuksessa omena, vaikka tätä ei suoraan mainitakaan Raamatussa.⁹ Puun hedelmä esitetään omenana erityisesti kristillisen taiteen puolella. Eeva kuvataankin usein maalaustaiteessa ojentamassa omenan Aatamille, houkuttellen tämän kuvaannollisesti syntiin¹⁰. Lightin kuvaus työssä vaikuttaa vahvasti edustavan samaa symboliikkaa. Omenan kuvauksen voi myös toisaalta tulkita kuvastavan hänen haluaan saada ymmärrystä omaa näkökulmaansa kohtaan Kirana. Ojentamalla omenan eteenpäin hänen voidaan katsoa muun muassa houkuttelevan Kiran mahdollisia seuraajia luokseen ylenpalttisilla lupauksillaan uudesta maanpäällisestä utopiasta.

Puuta, jossa oletetun omenan kuvattiin kasvaneen, kutsutaan Hyvän ja pahan tiedon puuksi ja sen tarkoituksena on symboloida ihmisten moraalisia valintoja. Raamatussa mainitaan, että

⁸ Ferguson 1961, 46

⁹ Ferguson 1961, 27–28

¹⁰ Ferguson 1961, 27–28; Murray, Murray ja Jones 2014, 212

Hyvän ja pahan tiedon puun hedelmä edusti toisaalta myös jumalallisen aseman tavoittelua sekä tietoa hyvän ja pahan käsitteistä:

*”Mutta Jumala tietää, että niin pian kuin te syötte siitä, teidän silmänne avautuvat ja teistä tulee Jumalan kaltaisia, niin että tiedätte kaiken, sekä hyvän että pahan.”*¹¹

Tämän pohjalta voidaan tulkita, että Aatami ja Eeva houkuteltiin syntiin lupauksella oman jumaluuden saavuttamisesta, samalla tavoin kuin Light Yagami. Tämän lisäksi Light kokee Death Noten saamisen myötä olevansa oikea ihminen määrittelemään hyvän ja pahan välisen rajan ihmisten tuomitsemisessa sekä omassa toiminnassaan, mikä yhdistyy samalla tavoin symboliikassaan Raamatun puun merkitykseen. Jos kuvan omenan tulkitaan kuvaavan perisyntiä ja Lightin Aatamia tai Eevaa, voidaan lisäksi katsoa, että Ryuk edustaa tarinassa Paratiisiin käärmettä, joka johtaa Raamatussa ensimmäiset ihmiset syntiin. Ryuk, käärmeen tavoin, antaa Lightille Death Noten, joka voi tietystä näkökulmasta tulkittuna kuvata tiedonlähdettä omenan tavoin. Omenan kuvaus työssä voi siis symboloida Death Notea ja viitata siihen, että muistikirja edustaa hedelmän tavoin ihmisen houkutusta syntiin sekä yksilön valintojen syy-seuraussuhteita.

Omena voi toisaalta kuvastaa Light Yagamin halua valita Kiran asema entisen turvallisen elämänsä sijasta, sillä hedelmän voidaan tulkita kuvastavan Eedenin puutarhaa eli Paratiisia, jonka turvallisuudesta ihminen hädettiin syntiinlankeemuksen myötä. Paratiisin lisäksi omena voi symbolisoida Kristusta, joka otti taakakseen ihmiskunnan synnit Raamatun luomiskertomuksen Aatamin tavoin – tästä syystä se voidaan nähdä tietyssä kontekstissa pelastuksen hedelmänä.¹² Tämä tulkinta kuvaa hyvin erityisesti Lightin roolia Kirana, sillä hän päättää uhrata tarinan aikana oman elämänsä ja identiteettinsä ihmiskunnan pelastuksen vuoksi. Omenalla on siis hyvin kaksiselitteinen symbolinen merkitys, joka kuvastaa hyvin Light Yagamia ihmisenä – hänet voidaan nähdä joko eräänlaisena Vapahtajana tai syntisenä, riippuen näkökulmasta.

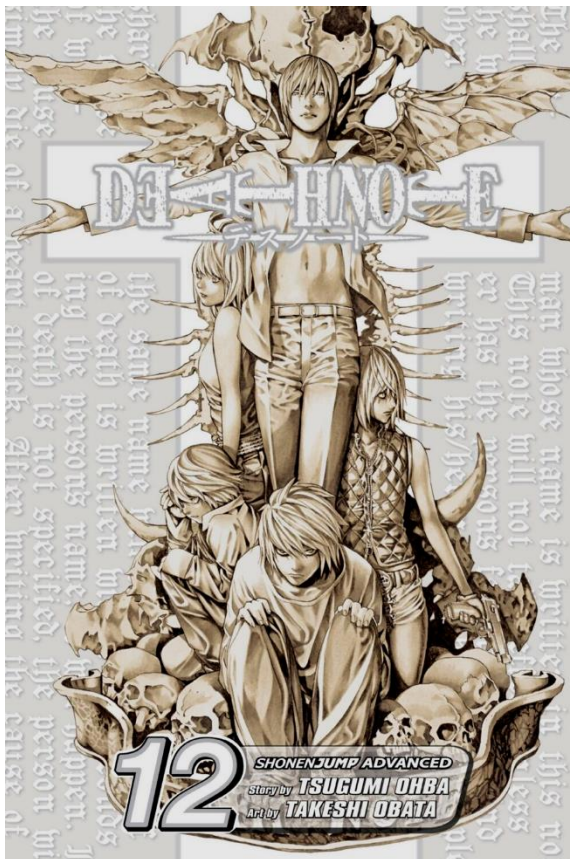
¹¹ Raamattu 1992, 1. Moos. 3:5

¹² Ferguson 1961, 27–28

3.2 Light Yagamin jumaluuskompleksin kristillinen symboliikka

Light Yagamiä voidaan pitää malliesimerkkinä jumaluuskompleksista kärsivästä ihmisestä. Jumaluuskompleksi määritellään mielentilana, jossa henkilö kokee ansaitsevan erityistä huomiota ja ihailua kanssaihmisiltään. Leimallisia luonteenpiirteitä jumalaksi kärsivissä ihmisissä katsotaan olevan muun muassa itsekeskeisyys, ylimielisyys sekä empatian puute.¹³ Jumaluuskompleksi saa ihmisen myös usein uskomaan olevansa yhteiskunnan sääntöjen yläpuolella. Nämä piirteet kuvaavat tarkasti Lightia sekä erityisesti hänen mielentilaansa Kirana. Tulen käsittelemään seuraavissa luvuissa tarkemmin kyseisen käsitteen ilmentymistä Light Yagamissa analysoimalla hänen kuvaustapaansa Takeshi Obatan kuvituksissa kristillisen ikonografian näkökulman kautta.

3.2.1 Ristiinnaulitseminen

Kuva 2: Ohba, Tsugumi ja Obata, Takeshi 2007. Death Note: Volume 12

Kuva 3: Obata, Takeshi 2019. Never Complete Art Book

¹³ Zara ja Özdemir 2018, 29

Ristiinnaulitsemisen symboliikka on omenien ohella toistuva kristillinen teema Takeshi Obatan kuvituksissa. Tämä aihe tulee erityisesti esille *Death Note* -mangan kansikuviksi tarkoitetuissa töissä. Käsittämäni kuva on mangan viimeisen volyymin kansikuva (Kuva 2), jonka luonnos (Kuva 3) löytyy myös Obatan kirjasta *Never Complete Art*. Light Yagami kuvataan työssä vapahtajalle ominaisessa asennossa takanaan risti. Hänet voidaan nähdä tämän kuvauksen kautta erittäin ylväänä ja jumalallisena. Lightin jalkojen tasolla ovat hänen kolme vastustajaansa; L Lawliet sekä hänen seuraajansa Near ja Mello. Heidän lisäksi kuvassa on pienemmässä roolissa Misa Amane, Lightin ”tyttöystävä”, joka nojaa häntä vasten. Lightin asettelu ylemmäksi muista hahmoista on selvästi tarkoitus kuvastaa hänen näkemystä itsestään muiden yläpuolella joko lain silmissä tai jopa ihmisarvon näkemyksen kautta. Kyseinen asettelu tuo erityisesti esille hahmon jumaluuskompleksia ja ylimielistä luonnetta sekä ihmistä, joka jumalhahmon tavoin näkee muut ihmiset itsensä alapuolella. Hahmoja ympäröivät myös kuvassa useat luut ja pääkallot, joiden on todennäköisimmin tarkoitus edustaa tarinalle tärkeää kuoleman teemaa. Kansikuvan taustalle on lisäksi kirjoitettu vanhanaikaisella fontilla otteita Death Noten sisältä löytyvistä säännöistä ja käyttöohjeista antamaan vaikutelma uskonnollisista teksteistä.

Lightin käsien asennon voidaan tulkita olevan suora viittaus jumalalliseen hahmoon. Tämä symboliikka nojaa vahvasti Raamatun kirjoituksiin, joissa käsien mainitaan usein kuvastavan kristinuskon Jumalaa sekä hänen kaikkivaltaista voimaansa ja tahtoaan¹⁴. Käsien asento voi siis jollain tasolla symboloida juuri Lightin valta-asemaa ja jumalallista tahtoa Kirana. Kohotettujen käsien ja avointen kämmenten katsotaan symboloivan yleisesti myös Jumalan siunausta kristinuskossa¹⁵. Tämä tulkinta korostaa entisestään sitä, miten Light näkee tarinassa itsensä ihmisiä suojelevana jumalhahmona moraalittoman pahantahtoisen ihmisen sijasta.

Lightin asennon voidaan katsoa myös liittyvän Kristuksen ristiinnaulitsemiseen, sillä kuvassa esiintyy risti. Kristinuskon varhaisissa Jeesuksen ristiinnaulitsemisen kuvauksissa hänet oli tapana esittää Lightin tapaan elossa, silmät auki ja keho suorana ja tuettuna, symboloiden hänen voittoaan kuolemaa kohtaan¹⁶. Hahmon kädet on aseteltu samoille kohdille ristillä, jolle Jeesuksen kädet naulattiin Raamatun mukaan. Ristin katsotaankin yleisesti olevan yksi vanhimmista ja universaalisti tunnistetuimmista kristinuskon symboleista ja sen tulkitaan usein

¹⁴ Ferguson 1961, 47

¹⁵ Ferguson 1961, 48

¹⁶ Williamson 2004, 36

symboloivan suoraan Kristusta¹⁷. Lightin taakse asetettu risti on tarkemmin kuvattuna latinalainen risti, jonka katsotaan olevan yleisin ristimuoto kristillisessä taiteessa, kreikkalaisen ristin rinnalla. Myös Jeesus ristiinnaulittiin kristillisen tradition mukaan latinalaiselle ristille, minkä vuoksi sen kuvataankin tästä syystä symboloivan kristillisessä taiteessa usein Kristuksen kärsimystä.¹⁸ Vaikka ristin kuvaus on toistuva aihe *Death Note* -mangan kansikuvissa, tämä kyseinen kuva on lähes ainut, jossa kuvattu hahmo, eli tässä tapauksessa Light, esitetään suorassa vuorovaikutuksessa ristin kanssa asentonsa kautta. Risti ei siis ole tässä kuvauksessa passiivinen visuaalinen elementti, kuten se on ollut monissa muissa edeltävissä mangan kansikuvissa, vaan se tuo esille sarjan tarinaa ja sen hahmoja symbolisessa mielessä. Toisena Jeesuksen ristiinnaulitsemiseen viittaavana elementtinä kuvassa voidaan pitää Light Yagamin jaloissa kuvattuja pääkalloja. Jeesuksen mainitaan Raamatun Uuden Testamentin mukaan tulleen ristiinnaulituksi Golgatalla eli suomennettuna Pääkallon paikaksi kutsutulla kukkulalla. Pääkallojen kuvauksen ristin juurella katsotaankin olevan yleinen kristillisessä taiteessa ilmenevä viittaus Golgataan sekä Jeesuksen kuolemaan kyseisellä paikalla.¹⁹

Kristusta on kuvattu kristillisessä taiteessa opettajana, saarnaajana, johtajana, tuomarina ja kuolleen miehenä. Nämä voidaan nähdä myös yhteneväisinä piirteitä Light Yagamiin, joka näkee itsensä muun muassa luontaisena johtajana sekä oikeudenmukaisuuden tuomarina. Williamsonin mukaan kristillisessä opissa opetetaan, että ihmiskunnan pelastuminen saavutetaan Jeesuksen ristillä kuolemisen kautta, tämän sovittaessa siten ihmiskunnan synnit.²⁰ Tämän tulkinnan pohjalta Light Yagamin kuvaus mangan kannen kuvituksessa voi olla hienovarainen viittaus tähän kristilliseen oppiin. Hän kuvainnollisesti uhraa oman identiteettinsä ja elämänsä Kirana olemiseen ja ihmisten pelastukseen *Death Note* käyttämisen kautta. Kristuksen kuoleman katsotaan toimivan myös eräänlaisena kliimaksina Raamatun kerronnassa; ristiinnaulitseminen edustaa Kristuksen ihmiselämän loppua, mutta samalla hänen elämänsä perimmäistä tarkoitusta.²¹ Tämä sopii kuvaamaan Jeesuksen lisäksi Light Yagamia. Tätä kyseistä tulkintaa vahvistaa se, että kyseessä on mangan viimeiseen volyyymiin liittyvä kuva, jossa Lightin rooli Kirana koituu hänen lopulliseksi kohtalokseen tarinassa ja hän kuolee yrittäessään puolustaa omaa näkökulmaansa roolistaan ihmiskunnan

¹⁷ Murray, Murray ja Jones 2014, 115

¹⁸ Ferguson 1961, 164–165

¹⁹ Ferguson 1961, 46

²⁰ Williamson 2004, 34

²¹ Williamson 2004, 34

uutena Messiaana. Tämä voikin selittää omalta osaltaan sitä, miksi kyseinen kansikuva erottuu selkeästi muiden joukosta ristin kuvauksellaan.

Lightin takana on kuvattu ristin ohella kaksi siipeä, jotka vaikuttavat ensinäkemältä lähes identtisiltä. Toinen siivistä on kuitenkin kuvattu pehmeämmin, kun taas toinen muistuttaa läheisesti pahaa symboloivan langenneen enkelin Luciferin siipien kuvaustapaa kristillisessä kuva- ja veistotaiteessa. Siipien voidaan katsoa kuvaavan kristillisen ikonografisen opin mukaan muun muassa taivaallista tehtävää²². Tämä tulkinta sopii Lightille hyvin, koska hän kuvaa useissa eri tarinan kohdissa saaneensa itselleen tärkeän tehtävän Death Noten kautta, jonka vuoksi hän on valmis tekemään kaikkensa. Siipien kaksijakoisuus voi taas kuvastaa hahmon valintojen moraalisia ristiriitaisuuksia sekä muiden näkökulmaa hänestä, joko eräänlaisena pelastajana tai Antikristuksen kaltaisena vääränä Messiaana. Vasemman puolen katsotaankin usein symboloivan pahuutta tai paholaista kristinuskossa, mikä vahvistaa entisestään vasemmanpuoleisen siiven merkitystä kuvassa²³. Lightin kuvaus ristillä kyseisten siipien rinnalla voi toisaalta kuvastaa symbolisesti hänen viimeistä tuomiotaan ennen kuolemaansa, jossa hänen todellista hyvyttään ja pahuuttaan mitataan ristillä, samalla tavoin miten Jeesus teki vierelleen ristiinnaulituille rikollisille Golgatalla Raamatun tekstien mukaan. Mainitsemisen arvoista on lisäksi se, että Lightin hyvää puolta edustava siipi on kuvattu lähes kivettyneenä, mikä voi symboloida hänen hyvän ihmisluonteen hiipumista Kiran pahan puolen ottaessa hänestä lopullisen valtansa, myös kuolemassa.

Vaikka Obatan töissä tehdään selviä viittauksia Raamattuun, kyseistä aihetta voidaan tulkita myös kulttuurillisen kontekstin kautta. Yhdysvaltalainen nuorisokirjallisuuteen ja mangaan erikoistunut tutkija Robin E. Brenner on nimittäin osoittanut, että vaikka ristiinnaulitsemisen kuvaamista hyödynnetään usein mangassa sitä ei aina pidetä japanilaisessa kulttuurissa tarkkana viittauksena itse Raamattuun tai Jeesukseen, vaan pikemminkin eräänlaisena symbolisena eleenä. Hänen mukaansa monet japanilaiset tarinankertoajat näkevät ristiinnaulitsemisen tapana kuvata esimerkiksi ihmisen traagista tai ennen aikaista kuolemaa.²⁴ Vaikka on selvää, että Light Yagamin kohdalla on kyse paljolti Jeesukseen liitetyistä suorista ikonografisista viittauksista, tämä näkökulma kuvaa mielestäni erittäin hyvin hänen lopullista kohtaloaan tarinassa ja koen siksi tärkeäksi mainita kyseisen havainnon analyysissäni.

²² Ferguson 1961, 46

²³ Jaritz 2011, 60

²⁴ Brenner 2007, 102

3.2.2 Valon teema

Kuva 4: Takeshi Obata 2016. Blanc Et Noir: Takeshi Obata Illustrations. s. 30

Light Yagamin nimi ilmenee myös yleisenä kristillisenä temana Obatan kuvituksessa, nimittäin valon kuvauksena. Tämä teema tulee esille erityisesti yhdessä taiteilijan työssä. Kuvan (Kuva 4) keskiössä näkyy Light ja häntä ympäröivät valon säteet, jotka säteilevät suoraan työn keskipisteestä. Sinisellä yötaivaalla näkyy myös suuri kuu, joka valaisee näyttävästi hänen hiuksensa. Kuun ja yön kuvaus on todennäköisesti suora viittaus hahmon nimeen, sillä Lightin sukunimen kanjin, eli Yagamin, suomenkielinen käännös tarkoittaa yön jumalaa. Tarinassa on myös erikseen mainittu, että hänen etunimensä kirjoitetaan poikkeuksellisesti kanjilla katakanan sijasta, jota hyödynnetään yleensä länsimaisten nimien ja lainasanojen kirjoitukseen japanin kielessä. Tästä syystä hänen nimeään kuvaava kanji voidaan lukea, valon lisäksi, sanana kuu. Lightin ympärillä on kuun ja valon ohella kuvattu monia muita sarjan hahmoja, muun muassa oikeassa yläkulmassa oleva tarinan antagonisti L sekä vasemmassa alakulmassa shinigamit Ryuk ja Rem. Kuva on selvästi jaettu Kiran vastustajiin sekä hänen kannattajiinsa ja avustajiinsa, mikä edustaa hyvin mustavalkoista hyvän ja pahan taistelun kuvausta.

Kuvituksessa esiintyy lisäksi pienessä osassa edellisessä kappaleessa mainittu krusifiksin teema asetettuna kultaisen sydämen keskelle. Ristillä koristellun sydämen katsotaan viittaavan

kristillisen symboliikan mukaan muun muassa Pyhä Katariina Aleksandrialainen nimiseen marttyyriin, jolle Jeesus jakoi oman sydämensä²⁵. Tämä symboliikka voi kuvastaa Death Noten vaikutusta Lightiin ja sitä, kuinka hän kokee Kiran jumalallisen identiteetin korvaavan hänen alkuperäisen identiteettinsä tavallisena kuolevaisena.

Obatan työn keskiössä kuvattua jumalallista valoa on ilmaistu kultaisten säteiden muodossa, jotka on asetettu mahtipontisesti Light Yagamin taakse. Hänen kätensä on kuvattu työssä levitettyinä; tämä antaa vaikutelman, että hän jakaa symbolisesti jumalallista valoaan muille ihmisille. Valonsäteiden välistä pilkottaa pieniä kerubeja, joita voidaan pitää kristillisen ikonografisen perinteen mukaan Jumalan ilmestymisen ja läsnäolon vertauskuvina²⁶. Tämän näkökulman lisäksi kerubien kuvataan olevan Jumalaa ylenpalttisesti ylistäviä olentoja kristinuskossa²⁷. Alaspäin suuntautuvien valonsäteiden lomasta erottuu sen sijaan pääkalloja, joiden tarkoituksena on todennäköisesti edustaa kuolemaa, kuten monissa muissakin Obatan töissä. Samaan kuvan kohtaan sisältyy myös Neitsyt Maria, joka kuvataan rukoilemassa pääkallojen vierellä. Kuoleman ja kerubien symboliikan voidaan katsoa yhdessä kuvastavan jumalhahmon toteuttamaa tuomitsemista sekä ihmiskunnan mustavalkoista kahtiajakoa, jonka Light näkee ympärillään. Kerubit edustavat todennäköisesti Kiran kannattajia, eli hänen oppiensa seuraajia, jotka ylistävät ja seuraavat häntä jumalallisen hahmon tavoin. Pääkallo taas todennäköisimmin edustavat ihmisiä, jotka Kira näkee syntisinä ja ikuisen kadotuksen ansaitsevina. Neitsyt Marian taas katsotaan usein olevan syntisten puolestapuhuja ja -rukoilija kristillisessä opissa²⁸, mikä voi selittää hänen kuvaamistaan pääkallojen vierellä.

Työssä on huomattavissa selkeitä vaikutteita barokin aikakauden kristillisestä taiteesta. Muun muassa kuvan kompositio edustaa vahvasti vaikutelmaltaan barokin muotokieltä. Tämä tulee esille muun muassa kuvan koristeellisuuden sekä yksityiskohtaisuuden luoman draaman ja jännitteen kautta. Työssä on selvästi haettu hyvin tunnepitoista vaikutelmaa, mikä tulee esille muun muassa hahmojen ilmeiden ja kehonkielen kautta. Obata on hyödyntänyt näiden asioiden ohella voimakasta valon ja varjon käyttöä, jonka katsotaan olleen hyvin tyypillistä barokinajan kristilliselle taiteelle. Erityisesti Light Yagami on kuvattu kuvassa korostetun tyylylitysti kuun valaisemana ja shinigamit taas dramaattisesti varjostettuina. Barokin aikaisille töille on lisäksi

²⁵ Ferguson 1961, 49

²⁶ Burke 2001

²⁷ Britannica

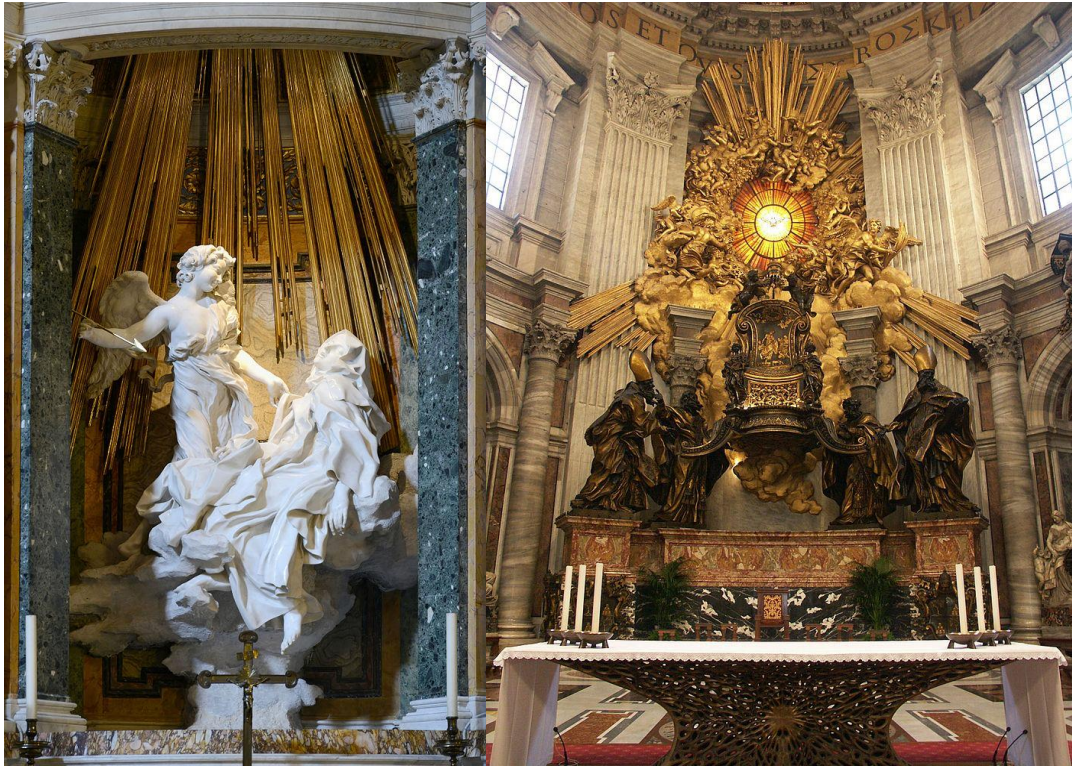
²⁸ Williamson 2004, 36

ominaista pyrkimys laajentua ulos rajoistaan. Tämä tulee esille Obatan työssä laajalle leviävien valonsäteiden muodossa sekä hahmon asennon, eli leveälle levitettyjen käsivarsien, kautta.

Työn valonsäteet luovat vaikutelman kristilliselle taiteelle tyypillisestä pyhimyskehästä. Pyhimyskehän katsotaan symboloivan jumalallisuutta ja tämän kautta ylivertaista voimaa²⁹. Sen käyttö on varattu erityisesti Jumalan, Jeesuksen ja Pyhän Hengen kuvaukseen sekä monille pyhimyksille ja raamatullisille henkilöille, kuten Neitsyt Marialle³⁰. Obatan työssä esiintyvä pyhimyskehä edustaa ruumiista irrallaan kuvattua pyhimyskehän tyyppiä, jonka säteet lähtevät yhdestä keskeisestä kohdasta. Kyseisen visuaalisen elementin kuvaukseen on selvästi haettu vaikutteita 1500-luvun jälkeisestä barokinajan kristillisestä veistotaiteesta – erityisesti italialaisen barokkitaiteilijan Gian Lorenzo Berninin töistä. Yksi esimerkki tästä on *Pyhän Teresan hurmio* (Kuva 5), jossa esiintyy Obatan työlle identtistä valon kuvausta. Tämän lisäksi Berninin toisessa tunnetussa työssä, eli Vatikaanivaltion Pietarinkirkossa sijaitsevassa Pyhän Pietarin istuimen osassa (Kuva 6), on hyödynnetty hyvin samankaltaista valon esittämisen tekniikkaa. Mainitsemisen arvoista on myös se, että *Death Noten* anime-versiossa löytyy suora viittaus kyseisen kirkon Michelangelon *Pietà* -veistokseen; on siis hyvin todennäköistä, että Obata, sekä animen tekijät, ovat hakeneet inspiraatiota tiettyihin sarjan uskonnollisiin teemoihin juuri katolisen kristikunnan pääpyhäköstä. Tämän tiedon pohjalta voidaan olettaa, että kuvan teemoihin on tietoisesti haettu vaikutteita erityisesti katolisuudesta.

²⁹ Ferguson 1961, 148

³⁰ Ferguson 1961, 148; Murray, Murray ja Jones 2014, 255

Kuva 5: Gian Lorenzo Bernini. Pyhän Teresan hurmio. https://en.m.wikipedia.org/wiki/Ecstasy_of_Saint_Teresa

Kuva 6: Gian Lorenzo Bernini. Pyhän Pietarin istuin. https://en.m.wikipedia.org/wiki/Chair_of_Saint_Peter

Frohlichin³¹ mukaan valon katsotaan symboloivan hyvyyttä ja oikeudenmukaisuutta Raamatun apokalyptisessä perinteessä – tämä näkyy hänen mukaansa selkeästi Light Yagamin kohdalla, joka näkee itsenä jumalallisuuden ruumiillistumana. Valon nähdäänkin symbolisoivan usein Kristusta itseään³². Muun muassa Johanneksen evankeliumin kohta viittaa tähän suoraan:

*”Jeesus puhui taas kansalle ja sanoi: Minä olen maailman valo. Se, joka seuraa minua, ei kulje pimeässä, vaan hänellä on elämän valo”*³³.

Tämä Raamatun kohta kuvaa hyvin Lightia sekä hänen näkökulmaansa itsestään ihmiskunnan pelastajana, joka olettaa muiden seuraavan häntä kiitollisuudessaan uutena jumalanaan ja Messiaanaan. Frohlichin osuvasta näkökulmasta huolimatta Lightin nimi voidaan tulkita myös täysin päinvastaisesti – hänen nimeään voidaan kristillisen näkökulman mukaan pitää suorana viittauksena itse Luciferiin, johon viitataan Raamatussa ”valon enkelinä” tai ”valon tuojana”³⁴. Lucifer tunnettiin nimittäin valon enkelinä ennen kuin hän putosi Taivaasta ja otti sitä

³¹ Frohlich 2012, 146

³² Ferguson 1961, 43

³³ Raamattu 1992, Joh. 8:12

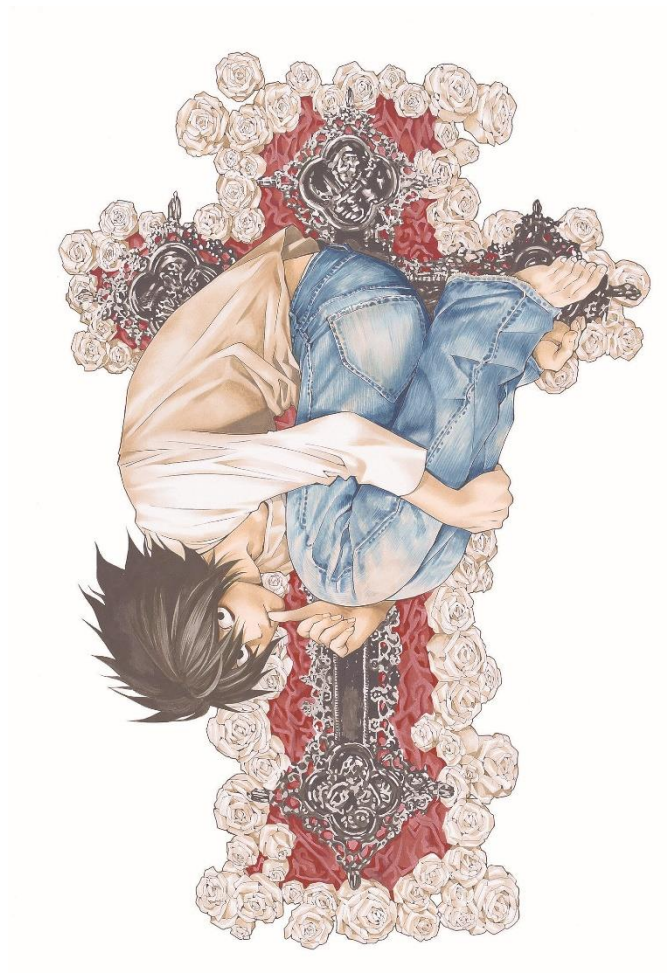
³⁴ Delahunty ja Dignen 2010

myöten nimen Saatana, samalla tavoin kuten Light, joka otti vastaan Kiran nimen oman kuvaannollisen syntiinlankeemuksensa myötä. Valon kuvaus kristinuskossa, omenien kuvauksen tapaan, on siis erittäin kaksitulkintaista symboliikassaan ja edustaa sitä kautta hyvin Light Yagamia moraalisesti harmaana ihmisenä.

3.3 L Lawlietin kuvauksen kristillinen symboliikka

Death Noten omalaatuinen etsivä L Lawliet toimii monessa suhteessa vastakohtana Light Yagamille sekä hänen kuvaukselleen. Tämä piirre tulee esille myös Obatan yksittäisissä kuvituksissa. Light ja L täydentävät hahmoina toisiaan monessa mielessä, minkä vuoksi koen tärkeänä käsitellä Lightin lisäksi L:n kuvausta osana analyysiani. Uskon, että tätä kautta on myös mahdollista ymmärtää paremmin Lightin kuvauksessa hyödynnetyn symboliikan merkitystä sekä niiden tulkintaa.

3.3.1 Marttyyrius ja Neitsyt Maria

Kuva 7: Obata, Takeshi 2016. Blanc Et Noir: Takeshi Obata Illustrations. s. 23

L Lawlietin kuvaus (Kuva 7) edustaa monessa suhteessa vastakohtaa Light Yagamin kuvaukseen. Lightin ylimielisen ja jumalallisuutta huokuvan kehonkielen sijasta L:n kuvaus on paljon rauhallisempaa ja vaatimattomampaa, mikä edustaa hyvin hahmon hillittyä ja

laskelmoivaa persoonallisuutta. Kuvituksessa on pääosassa L:n ohella myös Lightin kuvauksessa usein hyödynnetty ikonografinen teema eli risti. Obata kommentoi itse teosta kertomalla, että hän halusi kuvata työssä kuolemaa ja uudelleensyntymää³⁵. L näkyikin kuvassa pää alaspäin, käpertyneenä sikiöasentoon. Sikiöasennon voidaan katsoa viittaavan Obatan mainitsemaan uudelleensyntymisen teemaan; tämä saattaa symboloida sitä, miten L:n kuoleman jälkeen hänen seuraajansa Near ja Mello päätyvät jatkamaan tarinassa hänen työtään Kiran tutkinnassa. Alaspäin suunnattu asento voi toisaalta viitata kristinuskon Pyhään Pietariin, joka oli Uuden Testamentin mukaan yksi Jeesuksen opetuslapsista sekä apostoleista. Kristillisen perimätiedon mukaan hänen uskotaan kuolleen marttyyrinä ja tulleen naulituksi ristille pää alaspäin, koska hän ei kokenut olevansa tarpeeksi arvokas kuollakseen samalla tavoin kuin Jeesus.³⁶ Obatan työn voidaan tulkita siis epäsuorasti kuvaavan marttyyrikuolemaa, huolimatta siitä, että ristin poikkipuuta itsessään ei ole asetettu alaspäin; L nimittäin kokee eräänlaisen marttyyrikuoleman tarinassa asettaessaan ihmiskunnan yleisen turvallisuuden oman henkensä edelle.

Koska Light kuvataan toisessa työssä (Kuva 2) pää ylöspäin ristillä, kuten Jeesus, voidaan katsoa, että L:n kuvauksessa on tavoiteltu eräänlaista vastakohtaisuuden kuvausta hahmojen välille; Lightin vertaus Jeesukseen tuo esille hänen harhaista ja ylimielistä kuvaa omasta identiteetistään jumalallisena Kirana kun taas L:n kuvaus tuo esille hahmon hieman nöyrympää ja maanläheisempää asennoitumista mestarietsivän asemaansa.

Ristin teeman ohella työssä esiintyy useita valkoisia ruusuja, jotka muodostavat erillisen ristin toisen ristin ympärille. Mainitsemisen arvoista on myös se, valkoisten ruusujen kuvaus tuntuu olevan toistuva teema Obatan L Lawlietia kuvaavissa kuvituksissa. Valkoisen ruusun katsotaan kuvastavan kristillisessä ikonografiassa Neitsyt Mariaa³⁷, joka on erityisen merkittävä henkilö Obatan esteettisesti ihannoimassa katolisessa uskossa. Barkmanin mukaan japanilaisessa animessa ja mangassa hyödynnetäänkin katolisista teemoista usein juuri Neitsyt Marian kuvausta³⁸. Neitsyt Mariaan liittyvä symboliikka yhdistää myös kuvan risti- ja uudelleensyntymisteemat osaksi yhtenäistä merkitystä, jos ristin tulkitaan edustavan Pyhän Pietarin sijasta Jeesusta ja ruusujen Mariaa. Kristuksen syntymisen Neitsyt Marian kautta on

³⁵ Obata 2016, 156

³⁶ Ferguson 1961, 138–139

³⁷ Ferguson 1961, 37

³⁸ Barkman 2010, 37

katsottu korostaneen hänen jumalallisuuttaan ja pyhyyttään.³⁹ Toisaalta sen on katsottu kuvastavan lisäksi Kristuksen kruunausta todellisena Jumalana⁴⁰. Symboliikan pohjalta voidaan siis tulkita, että L on tarinan todellinen Messias Lightin sijasta – ainakin omasta näkemyksestään. Ristiä ympäröivät ruusut voivat kuvastaa sitä, kuinka Jeesus kasvoi Neitsyt Marian sisällä, mikä määritteli samalla hänen Messiaana olon tulevaisuutta. Kyseinen teema voi siis edustaa sitä, kuinka L:n, Jeesuksen tavoin, oli tarkoitus syntyä ja kuolla ihmiskunnan suojelemisen eduksi.

Neitsyeeseen viittaaminen valkoisten ruusujen kautta voi toisaalta kuvata myös puhtautta ja viattomuutta, mikä saattaa edustaa L:n lainkuuliaisemman oikeudenmukaisuuden tavoittelun tapaa verrattuna Light Yagamiin. Kristillisessä ikonografiassa esiintyy lisäksi tulkinta, jonka mukaan ruusu sai piikkinsä ihmisen syntiinlankeemuksen seurauksena muistutuksena tämän synneistä.⁴¹ Tämä korostaa entisestään viattomuuden teemaa, koska työn ruusut on kuvattu piikittöminä.

Kuva 8: Obata, Takeshi 2019. Never Complete Art Book

³⁹ Murray, Murray ja Jones 2014; Williamson 2004, 15

⁴⁰ Murray, Murray ja Jones 2014, 359

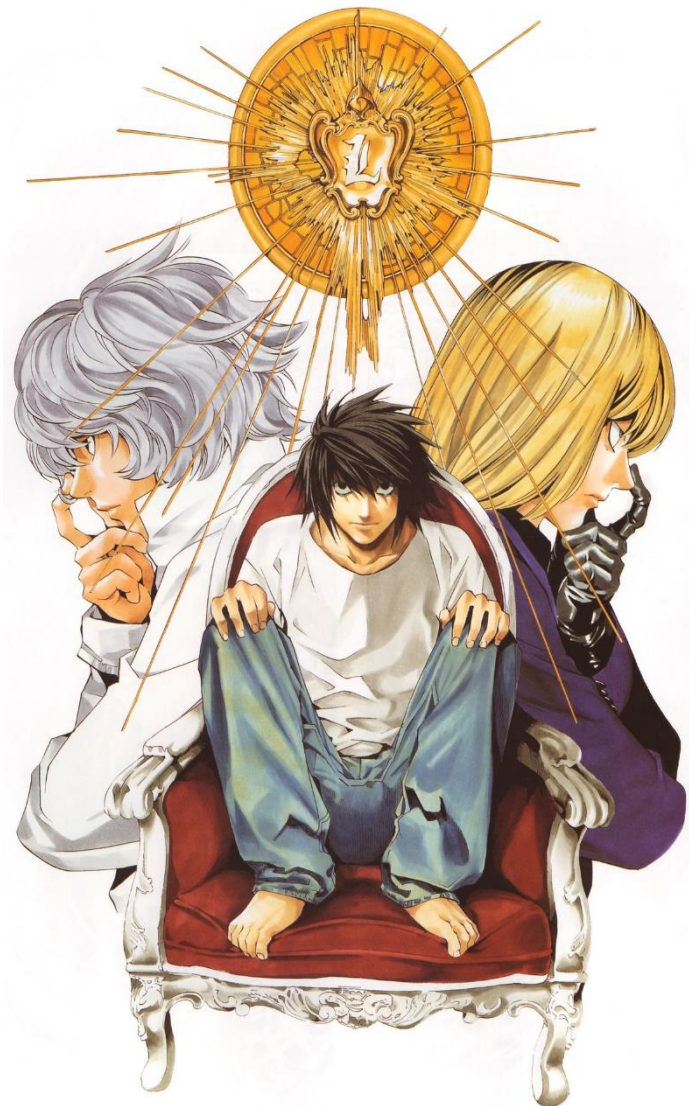
⁴¹ Ferguson 1961, 37

Ruusujen tulkintaa Neitsyt Marian symboliikan kautta vahvistaa entuudestaan se, että kyseisen pyhimyksen kuvaus tulee suoraan esille ruusujen ohella eräässä toisessa L Lawlietia kuvaavassa Obatan työssä (Kuva 8). Huntuun sonnustautuneet luurangot muistuttavat ulkomuodoltaan Neitsyt Marian kuvausta tavanomaisessa kristillisessä maalaustaiteessa, esimerkiksi vaatetuksensa sekä kultaisen sädekehänsä vuoksi. Huntu ja sädekehä ovat nimittäin erityisen yleisiä Neitsyt Marian kuvauksen ikonografisia elementtejä.

L:n kuvaus Neitsyt Marian symboliikan kautta yhdistää hänet yllättävällä tavalla myös Light Yagamin kuvauksessa hyödynnettyyn kristilliseen symboliikkaan. Kristuksen katsotaan nimittäin edustavan symboliikaltaan uutta Aatamia ja Neitsyt Marian uutta Eevaa.⁴² Koska Lightiin liitetään eniten Kristuksen symboliikkaa ja L:ään Neitsyt Marian, voidaan tulkita, että Light edustaa tämän tiedon pohjalta kuvainnollisesti Aatamia ja L Eevaa, mikä kytkeytyy samalla luontevasti sarjan ikoniseen omenateemaan.

⁴² Ferguson 1961, 28; Murray, Murray ja Jones 2014, 4

3.3.2 Pyhä Kolminaisuus

Kuva 9: Takeshi Obata 2016. Blanc Et Noir: Takeshi Obata Illustrations. s. 16

Viimeisenä *Death Noten* kristillisenä teemana tulen käsittelemään Pyhää Kolminaisuutta. Voidaan tulkita, että kristinuskon Pyhän Kolminaisuuden käsite tulee vahvasti esille L Lawlietin ja hänen seuraajiensa kuvauksessa niin visuaalisesti kuin tarinallisestikin. Near ja Mello kuvataan tarinassa mentorinsa eräänlaisina reinkarnaationa, jotka jatkavat hänen työtään Kira-tutkimuksessa haudan takaa. Myös Obata itse on maininnut L:n syntyvän symbolisesti uudelleen seuraajiensa kautta⁴³. Kuvassa (Kuva 9) L kuvataan istumassa punaisella koristeellisella tuolilla. Hänen vierellään on nähtävissä hänen seuraajansa; vasemmalla puolella Mihael Keehl, eli Mello, ja oikealla puolella Nate River, eli Near. L:n yläpuolella on kuvattuna kultainen, jumalallista valoa säteilevä vaakuna, jonka sisään on asetettu hänen nimensä.

⁴³ Obata 2016, 156

Vaakunan valo edustaa muotokieleltään Obatan useissa muissakin töissä esille tulevaa barokin veistotaiteen estetiikkaa. Sen kuvaus tuo tätä kautta mieleen saman jumalallisen aseman symboliikan, jota kuvataan Light Yagamiin liittyvissä töissä. Tässä kontekstissa voidaan olettaa, että valon kuvauksella viitataan pääosin L:n asemaan mestarietsivänä, jonka kautta hänet nähdään Kiran tavoin jumalallisena olentona omien poliisikollegoidensa silmissä; L toimiikin Kiran tavoin nimettömänä oikeudenmukaisuuden voimana, mikä selittää hahmojen samankaltaisen symboliikan käyttöä. Matteuksen evankeliumista löytyvä Raamatun kohta, joka viittaa ihmiskunnan lopulliseen tuomitsemiseen, kuvaa myös hyvin Obatan kuvitusta ja siinä esiintyviä kolmea hahmoa:

”Kun Ihmisen Poika tulee kirkkaudessaan kaikkien enkeliensä kanssa, hän istuutuu kirkkautensa valtaistuimelle. Kaikki kansat kootaan hänen eteensä, ja hän erottaa ihmiset toisistaan, niin kuin paimen erottaa lampaat vuohista. Hän asettaa lampaat oikealle ja vuohet vasemmalle puolelleen. Sitten kuningas sanoo oikealla puolellaan oleville: ’Tulkaa tänne, te Isäni siunaamat. Te saatte nyt periä valtakunnan, joka on ollut valmiina teitä varten maailman luomisesta asti.’”⁴⁴

Tämän Raamatun tekstin pohjalta L:n voidaan siis katsoa edustavan Kristusta, joka istuu kirkkauden valtaistuimella, kun taas hänen oikealla puolella oleva Near edustaa hänen valtakuntansa perijää.

Pythagoras kuvasi aikoinaan numeroa kolme lopun numerona, sillä se edusti hänen mukaansa alkua, keskikohtaa ja loppua. Tämä tulee esille myös kristinuskon Pyhän kolminaisuuden käsitteessä⁴⁵ sekä sitä kautta L:n, Nearin ja Mellon kohdalla. Tämän tulkinnan pohjalta L:n voidaan tulkita kuvaavan Jeesuksen sijasta kristinuskon Jumalaa, joka edustaa kaiken alkua. Hän nimittäin aloittaa Kiran tutkinnan ja luo sille pohjan, joka johtaa lopulta Light Yagamin kiinnijäämiseen L:n omasta kuolemasta huolimatta. Mello edustaa taas Pyhää Henkeä, jonka katsotaan olevan kristinuskon opissa puolustaja ja totuuteen ohjaaja⁴⁶. Hän toimii Kiran nappaamisen keskikohtana uhratessaan L:n tavoin oman henkensä, jotta Near pystyy paljastamaan Light Yagamin todellisen identiteetin ja asettamaan tämän vastuuseen teoistaan. Tätä tulkintaa vahvistaa se, että Near itse kertoo Lightille Mellon uhrauksen olleen yksi

⁴⁴ Raamattu 1992, Matt. 25:31–34

⁴⁵ Ferguson 1961, 154

⁴⁶ Raamattu 1992, Joh. 14:26

merkittävimmistä syistä, miten hän sai lopulta tarpeeksi todistusaineistoa hänen identiteetistä Kirana. Lisäksi on hyvä ottaa huomioon, että Pyhää Henkeä katsotaan symboloivan muun muassa tulen lieskat⁴⁷, mitkä yhdistyvät merkityksessään myös Melloon, joka kuolee tarinassa palavassa kirkossa. Nearin voidaan tulkita sen sijaan kuvastavan Jumalan poikaa sekä tätä kautta tutkinnan loppua, koska hän toteuttaa tarinassa mentorinsa alulle panneen elämäntyön ja päätyy perimään tämän nimen sekä valta-aseman mysteerisenä nimettömänä etsijänä hänen kuolemansa jälkeen.

⁴⁷ Murray, Murray ja Jones 2014, 261

4. PÄÄTÄNTÖ

Analyysin pohjalta voidaan tulkita, että Takeshi Obatan *Death Note* -kuvituksissa ilmenee paljon kristillistä symboliikkaa esteettisistä sekä tarinallisista syistä. Muun muassa katolisten teemojen läsnäolo on erityisen vahva töissä. Tästä esimerkkinä toimivat muun muassa Neitsyt Marian kuvaus sekä suorat viittaukset ja yhtymäkohdat katoliseen taiteeseen, erityisesti italialaisen Gian Lorenzo Berninin veistotaiteeseen, jonka vaikutus näkyy useissa eri Obatan töissä. On selvää, että hienovaraisen uskonnollisen symboliikan lisäksi Obata on yrittänyt saavuttaa kuvituksissaan eräänlaista goottilkulttuurin estetiikkaa, johon liittyy paljon *Death Notellekin* ominaista kauhun ja kuoleman teemaa. Tätä näkökulmaa todistaa vahvasti yksi tarinan hahmoista, Misa Amane, jonka pukeutumistyyli ja kiinnostuksen kohteet tarinassa edustavat hyvin stereotyyppistä goottityyliä ja -kulttuuria. Obatan on siis todennäköisesti ollut helppo saavuttaa haluttu esteettinen ilme töilleen hyödyntämällä länsimaisen kristinuskon elementtejä, kuten esimerkiksi ristiä, sekä ruusuja. Barkmanin mukaan goottityylin kuvaaminen onkin hyvin ominaista japanilaisille kuvittajille ja tarinankertojille. Hän katsoo tämän ilmiön olevan historiallisesti yhteydessä romantiikan liikkeeseen, joka levisi protestanttisesta maista myös Japaniin tuoden mukanaan paljon katolisuuden representaatiota – eli toisin sanoen japanilaisen goottilkulttuurin juuret pohjautuvat synkretismin käsitteeseen. Tämän vuoksi goottityylistä inspiroituneihin mangaan ja animen tarinankerrontaan sekä visuaalisiin piirteisiin haetaan vielä nykypäivänäkin vaikutteita erityisesti katolisen uskonnollisuuden piiristä.⁴⁸

Narratiivisen analyysin pohjalta voidaan taas tulkita, että monet kuvituksiin valituista ikonografisista teemoista edustavat vahvasti *Death Noten* ikonisia tarinapiirteitä, muun muassa moraalisten kysymysten teemaa. Tutkielman teon pohjalta kävi muun muassa ilmi, että Light Yagamin kuvauksessa painotetaan erityisesti hahmon jumaluuskompleksin ja siihen liittyvän vahvan narsismin kuvausta. On myös selvää, että hahmon liitetty symboliikka tuntuu pohjautuvan useimmiten Lightin omaan näkemykseen itsestään, mikä edustaa vielä vahvemmin hänen itsekeskeistä maailmankuvaansa. Häneen liitetään ajoittain myös monia elementtejä, joiden voidaan katsoa viittaavan Antikristuksen kaltaiseen väärään Messiaaseen tai jopa Raamatun langenneeseen enkeliin Luciferiin. Tarinallisten Lightiin kuvaukseen liitettyjen kristillisten teemojen voidaan katsoa lisäksi viittaavan jollain tasolla Raamatun

⁴⁸ Barkman 2010, 38

apokalyptiseen oppiin, jonka yhteyttä sarjaan on tutkittu tutkielmani alussakin mainitussa Frohlichin tieteellisessä artikkelissa *Evil must be punished: Apocalyptic religion in the television series Death Note*. Apokalyptista oppia esiintyy useissa eri uskonnoissa, mukaan lukien kristinuskossa, ja siinä keskitytään kuvaamaan usein maailmanlopun aikoja ja ihmiskunnan viimeistä tuomitsemista. Opin tärkeimpänä osana kuvataan sitä, kuinka Jumala palaa ihmisten luokse poistaen synnit ja palauttaen maailman Paratiisiin aikoihin.⁴⁹ Vastaava teema tulee esille Light Yagamin tavoittelemassa uuden maanpäällisen utopian luomisessa – hänen voidaan siis tulkita eräästä näkökulmasta katsottuna toteuttaneen tarinassa juuri apokalyptista oppia. Tästä huolimatta kuvituksissa kuvataan tasavertaisesti Lightin toista puolta ihmisenä, joka aidosti kokee tekemänsä maailmasta paremman paikan teoillaan. Tätä hahmon persoonallisuuden puolta tuodaan esille muun muassa Jeesukseen ja länsimaisen kristinuskon Jumalaan liitetyn symboliikan kautta. Analyysini pohjalta pidin myös yllättävänä, kuinka paljon Light Yagamin kuvauksesta löytyi kaksitulkintaista symboliikkaa, esimerkiksi omenien ja valon kuvauksen muodossa. Tämä kuvastaa kuitenkin mielestäni hyvin häntä hahmona, jonka moraaliset valinnat lukija/katsoja saa itse tulkita oman näkemyksensä mukaan. Tämän lisäksi Obata on kuvannut, kuinka vastakohtat ovat *Death Noten* tarinalle erityisen ominainen teema⁵⁰, joten tämän aiheen kuvaus hänen kuvitustöissään tuntuu hyvin luontevalta vaihtoehdolta.

Kristillisten ikonografisten teemojen hyödyntäminen tulee esille Lightin lisäksi sarjan etsivähahmon L Lawlietin kohdalla, johon tunnutaan liitetävän paljon marttyyrien ja pyhimysten symboliikkaa Obatan kuvituksissa. Tämä tulee esille muun muassa Pyhän Pietariin ja Neitsyt Mariaan liitetyn ikonografisen symboliikan hyödynnyksessä. Häneen liitetään näiden asioiden ohella Lightin tavoin paljon Jumalan ja Jeesuksen vertauskuvia korostamaan hahmon asemaa sarjassa myös eräänlaisena jumalallisena pelastajana; tämä teema tulee esille muun muassa Pyhän Kolminaisuuden symboliikan muodossa. Selvä yhteneväisyys Lightin symboliikkaan tuo erittäin hyvin esille tarinallisessa mielessä, kuinka hahmot ovat eroavaisuuksistaan huolimatta hyvin samanlaisia; kummatkin hahmoista näkevät itsensä oikeudenmukaisuuden tavoittelijoina, jotka uskovat valinneensa oikean tien tämän saavuttamiseen. Light uskoo tarjoavansa Kirana ihmisille suojelusta ja paremman tulevaisuuden surmaamalla rikollisia, kun taas L näkee Kiran vielä tätäkin isompana uhkana

⁴⁹ Alexander ja Alexander 1999 artikkelissa Frohlich 2012

⁵⁰ Obata 2016, 153

ihmiskunnan yleiselle turvallisuudelle. L:n kuvauksessa tulee samalla esille hahmon eräänlaista paremmuudentunnetta muihin ihmisiin nähden, samalla tavoin kuten Light Yagamin kohdalla, vaikka se ilmaistaankin hienovaraisemmin. Lightin ylimielisyys tulee esille jo hahmon jumalallisessa kehonkielessä, kun taas L:ään liitetty symboliikka tuodaan esille ennemminkin hänen ympärilleen asetettujen mahtipontisten elementtien kautta, joiden on todennäköisesti tarkoitus kuvastaa hahmon sisäisiä ajatuksia itsestään ja roolistaan yhteiskunnassa.

Mangan ja animen tutkimuksen voidaan katsoa olevan nopeasti yleistyvä ilmiö, joka tarjoaa erittäin monipuolista tutkimusmateriaalia eri tarkoituksiin, kuten esimerkiksi omassa tutkielmassani tutkittuihin uskonnollisten teemojen käsittelyyn. Huolimatta siitä, että Obatan työt eivät edusta virallisesti kristillistä taidetta, niiden käsittely ja analysointi toimi yllättävän samantapaisesti verrattuna traditionaalisen kristillisen taiteen tutkimiseen. Tämä johtune siitä, että Obata on hyödyntänyt valitsemiaan ikonografisia elementtejä huolellisesti säilyttäen samalla niiden alkuperäiset merkitykset taiteellisista valinnoistaan huolimatta. Tutkielman myötä voin sanoa, että kristinuskon ikonografisten teemojen käsittely modernissa kontekstissa omaa paljon potentiaalia myös tulevaisuuden tutkimuksille. Raamatulliset aiheet ovat ajattomia ja tulevat varmasti vaikuttamaan moniin tuleviin populaarikulttuurin ilmiöihin vielä lähitulevaisuudessakin.

TUTKIMUSMATERIAALI

Obata, Takeshi. *Blanc Et Noir: Takeshi Obata Illustrations*. Viz Media, Subs. of Shogakukan Inc, 2016

Obata, Takeshi. *Never Complete Art Book*, 2019

Obata, Takeshi. *Death Note Tribute*, 2006 Haettu 8.5.2021

<https://fi.pinterest.com/pin/838795499334720040/>

Ohba, Tsugumi ja Obata, Takeshi. *Death Note: Volume 12*. Haettu 8.5.2021

[https://deathnote.fandom.com/wiki/Finis_\(volume\)](https://deathnote.fandom.com/wiki/Finis_(volume))

LÄHTEET

Avis, Paul D. L. *God and the Creative Imagination: Metaphor, Symbol, and Myth in Religion and Theology*. London; New York: Routledge, 1999.

Barkman, Adam. "Anime, manga and Christianity: A comprehensive analysis". *Journal for the Study of Religions and Ideologies* 9.27: 25-45, 2010.

Brenner, Robin E. *Understanding manga and anime*. Greenwood Publishing Group, 2007.

Britannica. Cherub. Luettu 20.4.2021. <https://www.britannica.com/topic/cherub>

Britannica. Halo. Luettu 20.4.2021. <https://www.britannica.com/art/halo-art>

Burke, David G. "Cherub, Cherubim." *The Oxford Guide to People and Places of the Bible*. Oxford University Press, 2001.

Delahunty, Andrew, ja Sheila Dignen. *Adonis to Zorro: Oxford Dictionary of Reference and Allusion*. 3rd ed. Oxford: Oxford University Press, 2010.

Ferguson, George. *Signs & Symbols in Christian Art: With Illustrations from Paintings of the Renaissance*. Paperback ed. London; New York: Oxford University Press, 1961.

Frohlich, Dennis Owen. "Evil must be punished: Apocalyptic religion in the television series *Death note*." *Journal of Media and Religion* 11.3: 141-155, 2012.

Harries, Richard. *The Image of Christ in Modern Art*. Burlington: Ashgate Publishing Company, 2013.

Jaritz, Gerhard. *Angels, Devils: The Supernatural and Its Visual Representation*. Budapest; New York: Central European University Press, 2011.

Murray, Peter, Linda Murray, Tom Devonshire Jones, ja Peter Murray. *The Oxford Dictionary of Christian Art & Architecture*. Second edition. Oxford: Oxford University Press, 2014.

Obata, Takeshi. *Blanc Et Noir: Takeshi Obata Illustrations*. Viz Media, Subs. of Shogakukan Inc, 2016.

Ohba, Tsugumi. *Death Note 13: How to Read*. Viz Media, Subs. of Shogakukan Inc, 2008

Raamattu. Helsinki: Kirjapaja: Suomen kirkon sisälähetysseura, 1992.

Vesterinen, Ilmari. *Shintolaisuus: Japanin Kansallisuskonto*. Helsinki: Gaudeamus, 2012.

Williamson, Beth. *Christian Art: A Very Short Introduction*. New York: Oxford University Press, 2004.

Zara, Ayten, ja Burçak Özdemir. "God complex: the effects of narcissistic personality on relational and sexual behavior." *Anatolian Journal of Psychiatry/Anadolu Psikiyatri Dergisi* 19.1, 2018.